

نامه آمریکا به ایران موجب رقابت کشورها برای نشستن بر سر میز مذاکره با ایران می‌شود

یک اندیشکده آمریکایی درخواست اوباما برای مذاکره مستقیم با ایران به سود ایران است و به کشورها این پیام را می‌دهد که با بهتر است با ایران به توافق برسند. در این میان کشورهایی نظیر عربستان نیز برای عقب نماندن از قافله به فکر نشستن بر سر میز مذاکره با ایران بیفتد.

تحلیل اندیشکده استراتفور از نامه اوباما به مقام معظم رهبری

نامه آمریکا به ایران موجب رقابت کشورها برای نشستن بر سر میز مذاکره با ایران می‌شود

یک اندیشکده آمریکایی درخواست اوباما برای مذاکره مستقیم با ایران به سود ایران است و به کشورها این پیام را می‌دهد که با بهتر است با ایران به توافق برسند. در این میان کشورهایی نظیر عربستان نیز برای عقب نماندن از قافله به فکر نشستن بر سر میز مذاکره با ایران بیفتد.

به گزارش فارس، اندیشکده 171؛ استراتفور؛ در مقاله‌ای به بررسی نامه آمریکا به ایران پرداخت. اوباما با ارسال نامه‌ای به رهبر معظم انقلاب، شخصاً خواستار مذاکره مستقیم با ایران شده است. این مقاله با اشاره به تحولات خاورمیانه و تأثیر آن بر روابط ایران و آمریکا، به بیان فرصت‌ها و محدودیت‌های دو طرف در شرایط کنونی پرداخته است.

* نامه اوباما خطاب به رهبر معظم انقلاب و درخواست رئیس‌جمهور آمریکا برای مذاکره مستقیم با ایران

171؛ علی مطهری؛ از قانون‌گذاران و عضو کمیته امنیت ملی و سیاست‌های خارجی مجلس گفت که 171؛ باراک اوباما؛ رئیس‌جمهور آمریکا، در نامه‌ای به آیت‌الله 171؛ علی خامنه‌ای؛ رهبر ایران درخواست مذاکره مستقیم با این کشور را مطرح کرده است. 171؛ مطهری؛ در مصاحبه روز چهارشنبه با خبرگزاری نیمه‌رسمی 171؛ فارس؛ اظهار کرد که نیمه اول این نامه به تهدیدهای آمریکا، در صورت عبور تهران از 171؛ خط قرمز؛ بستن تنگه حیاتی، اختصاص داشت؛ نیمه دوم نامه شامل درخواست اوباما برای گفتگوی مستقیم با ایران بود. 171؛ رامین مهمان‌پرست؛ سخنگوی رسمی وزارت خارجه ایران، دریافت این نامه را تأیید و اعلام کرد ایران در حال بررسی برای پاسخ به آن است.

171؛ مهمان‌پرست؛ همچنین راهی را که نامه از طریق آن به دست ایران رسیده معرفی کرد: 171؛ سوزان رایس؛ نماینده دائم آمریکا در سازمان ملل متحد، این نامه را به 171؛ محمد خزایی؛ همتای ایرانی خود داد. به گفته 171؛ مهمان‌پرست؛ 171؛ لیویا لئو آگوستی؛ سفیر سوئیس در تهران، و 171؛ جلال طالبانی؛ رئیس‌جمهور عراق نیز نامه‌هایی مشابه را به مقامات ایران داده‌اند.

* تلاش آمریکا برای مذاکره با ایران

عجیب است که مقامات ایران تا چهارشنبه، پس از انتشار اخبار نامه آمریکا، صبر کردند و زودتر اعلام نکردند که اوباما در این نامه درخواست مذاکره مستقیم با ایران را مطرح کرده است. در همین حال، واشنگتن در برابر این ادعای واضح با نوعی ابهام محتاطانه برخورد کرده است. یکی از مقامات گمنام در دولت اوباما در گفتگو با 171؛ آسوشیتدپرس؛ اگر چه ارسال نامه از طرف اوباما به رهبر ایران را انکار کرد؛ اما تصریح کرد که آمریکا با استفاده از راه‌های دیپلماتیک دیگر درصدد است تا با ایران ارتباط برقرار کند. 171؛ تامی ویتور؛ سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا، در اظهاراتی مشابه تکرار کرد که آمریکا راه‌هایی را برای اظهار دیدگاه‌های خود به دولت ایران در اختیار دارد و دولت این کشور همچنان مصمم است با ایران گفتگو کند. به بیان دیگر، آمریکا تأیید می‌کند که از طریق چندین کانال دیپلماتیک نامه‌ای را به مقامات ایرانی تسلیم کرده؛ اما تکذیب می‌کند که شخص رئیس‌جمهور آمریکا خواستار مذاکرات مستقیم با ایران شده باشد. می‌توان تصور کرد که چرا اوباما باید از چنین درخواستی اجتناب کند: مذاکرات پشت پرده میان ایران و آمریکا سابقه بدی دارد و چنین مذاکراتی معمولاً در سطح ریاست‌جمهوری آغاز نمی‌شوند، و درخواستی مبنی بر مذاکره مستقیم [با ایران] انتقاد رقبای سیاسی اوباما را در داخل آمریکا به دنبال خواهد داشت؛ آن هم در بحبوحه کمپین ریاست‌جمهوری دوره بعد.

* ایران می‌کوشد به دشمنانش بگوید همراهی با این کشور به سود خودشان است

با توجه به شرایط ژئوپولیتیک خلیج فارس، پیچیدگی‌های این رابطه دیپلماتیک نیز اهمیت بسیار بالایی دارد. اکنون که آمریکا از عراق خارج شده، ایران تلاش می‌کند تا از کاهش حضور نظامی واشنگتن در منطقه استفاده کند. تهران می‌کوشد تا به دشمنانش این پیام را بدهد که همراهی با ایران به نفع خودشان است. بهترین راه برای ارسال این پیام تأکید بر این تهدید است که ایران می‌تواند تنگه 171؛ هرمز؛ را ببندد. زمان‌بندی مانور نظامی 10 روزه ایران با مرکزیت تنگه 171؛ هرمز؛ و شروع آن در روز کریسمس نیز به همین دلیل بود.

* درخواست آمریکا برای گفتگو با ایران نتیجه برنامه‌های اخیر ایران است

به نظر می‌رسد که برنامه ایران دارد نتیجه می‌دهد. آمریکا رفته‌رفته می‌پذیرد تا با هدف جلوگیری از وقوع یک تقابل نظامی در تنگه هرمز؛ 171#& با ایران وارد گفتگو شود. اکنون سؤال این است که مقامات ایران تا کجا در مذاکره با آمریکا پیش می‌روند.

* فرصت‌ها و محدودیت‌ها

واضح است که ایران در عراق [نسبت به آمریکا] در موضع قدرت است و سپر ارزشمندی نیز [در مقابل آمریکا] دارد: توانایی به خطر انداختن تنگه 171#& هرمز؛ 171#&. با این حال، تهران همچنین محدودیت‌های چشم‌گیری نیز دارد. تحریم‌ها علیه ایران به رهبری آمریکا، تجارت روزانه این کشور را به مراتب دشوار و تهران را مجبور کرده است تا مکانیسم‌های پیچیده‌تر و خلاقانه‌تری را برای حفظ روابط تجاری با مشتریان خارجی خود طراحی کند. ایران احتمالاً دارد تلاش می‌کند تا از قیام‌های شیعی در بحرین و استان نفت‌خیز شیعه نشین در عربستان بهره‌برداری کند؛ اما عربستان سعودی و متحدانش در 171#& شورای همکاری خلیج؛ 171#& نیز هر چه می‌توانند می‌کنند تا جلوی ایران را بگیرند. هر چند این کشورها نتوانسته‌اند از ادامه اعتراضات مردمی جلوگیری کنند؛ اما به نظر می‌رسد بتوانند دخالت ایران را کاهش دهند. به علاوه، در سوریه نیز ایران خیالش راحت است که حکومت 171#& بشار اسد؛ 171#& می‌تواند از اعتراضات جان سالم به در ببرد. با این حال، تهران همچنین دوست ندارد کشورهای خواهان کاهش نفوذ ایران (آمریکا، ترکیه، عربستان و برخی دیگر) مجبور شوند تا منابعی را به ساقط کردن حکومت 171#& اسد؛ 171#& اختصاص دهند؛ اقدامی که احتمالاً جایگاه ایران را در منطقه شام [شرق مدیترانه] از این کشور می‌گیرد.

* محدودیت‌های آمریکا در مقابل ایران و تلاش برای برقراری رابطه با 171#& طالبان؛ 171#&

البته آمریکا نیز در تلاش برای مهار ایران با چندین محدودیت مواجه است. واشنگتن در اصل پیروزی در عراق را به تهران تقدیم کرده است؛ ایران در مدیریت امور بحرانی عراق گوی سبقت را از آمریکا ربوده است. بدترین شرایط برای آمریکا این است که در تنگه 171#& هرمز؛ 171#& مجبور به مقابله نظامی با نیروهای 171#& سپاه پاسداران؛ 171#& شود؛ مقابله‌ای که قیمت نفت را به شدت افزایش خواهد داد و بی‌ثباتی اقتصادی جهانی را از این که هست بدتر خواهد کرد. آمریکا مایل است ایران متحد خود را در سوریه از دست بدهد؛ اما نمی‌خواهد منابع نظامی خود را به سرنگون کردن حکومت سوریه اختصاص دهد و همچنین نمی‌خواهد خطر ایجاد کشمکش‌های فرقه‌ای بیشتر در منطقه را به جان بخرد. اگر بیشتر به سمت شرق برویم می‌بینیم که آمریکا دارد تلاش می‌کند تا معامله‌ای پیچیده را با 171#& طالبان؛ 171#& تشکیل دهد و واشنگتن می‌داند که مقامات ایرانی با گروه‌های ذی‌نفعی در افغانستان ارتباط دارد که ممکن است تلاش کنند این معامله از مسیر خود خارج شود.

* تلاش برای مذاکره نتیجه محدودیت‌های دو طرف در مقابل یکدیگر است

محدودیت‌های دو طرف باعث شده تا فضا برای مذاکرات دیپلماتیک دو کشور محیا شود؛ دو رقیبی که برای توصیف یکدیگر از اصطلاح‌هایی نظیر 171#& شیطان بزرگ؛ 171#& و 171#& محور شرارت؛ 171#& استفاده کرده‌اند. این اولین باری نیست که تلاش برای رسیدن به چنین گفتگویی صورت می‌گیرد و هیچ تضمینی نیست که این تلاش‌ها به چیزی بیش از یک آتش‌بس ختم شود. چنین آتش‌بسی دو طرف را مجبور خواهد کرد تا به این توافق برسند که از خطوط قرمز یکدیگر عبور نکنند. خط قرمز ایران حمله نظامی توسط آمریکا و خط قرمز آمریکا اقدام ایران به بستن تنگه 171#& هرمز؛ 171#& است.

* نامه اوباما به رهبر معظم انقلاب موجب می‌شود تا کشورها برای نشستن سر میز مذاکره با ایران با هم رقابت کنند

همین که عموم از این نامه با خبر شوند، سود زیادی برای ایران دارد؛ صرف نظر از این که آیا این مذاکرات آغاز می‌شوند یا خیر، و یا این که مذاکرات چه جهتی می‌گیرند. بهترین راه برای فشار آوردن ایران بر عربستان این است که به همه بگوید مقامات آمریکایی از تهران درخواست کرده‌اند تا با آن‌ها به توافق برسد. شاید به همین دلیل باشد که ایران دیرتر از رسانه‌ها ادعا کرد که اوباما در نامه‌اش خواستار مذاکره مستقیم شده است. عربستان پیش از این نیز، با خروج نیروهای آمریکایی از عراق، به اعتبار واشنگتن به عنوان ضامن امنیتی در منطقه مشکوک شده بود. اگر مقامات عربستانی فکر کنند که آمریکا در تلاش است تا به تنهایی با ایران مذاکره کند، آن گاه ممکن است ریاض به این نتیجه برسد که باید خود با ایران مذاکره کند؛ تا از آمریکا عقب نیفتد. عجله برای رسیدن به میز مذاکره با ایران دقیقاً همان چیزی است که تهران می‌خواهد. البته این که آیا ایران می‌تواند با استفاده از روند دیپلماتیک به وجود آمده به هدف خود یعنی رسیدن به معامله استراتژیک با آمریکا برسد یا خیر، سؤالی کاملاً متفاوت است.